

Monumentnummer*: 516389

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 augustus 2001
Kadaster deel/nr 82950/97

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Kring van Dorth Lochem Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Kring van Dorth

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Kring van Dorth A 123

Omschrijving**

Inleiding

Het huidige HOOFDGEBOUW van de historische buitenplaats Dorth werd in 1930 in opdracht van G.O.F. Ridder Huijsen van Kattendijke gebouwd door de architect ANDRIES DE MAAKER op de plaats van het eerder in 1837 gebouwde neo-Classisistische landhuis. Het huis is gebouwd in Nieuw-Historiserende stijl met Lodewijk XIV- elementen (eerste kwart achttiende eeuw), welke onder andere wordt gekenmerkt door strenge symmetrie, omlijste ingangspartijen, ramen met roedenverdeling en zorgvuldig gedetailleerd metselwerk. Het hoofdhuis is gesitueerd op een eiland dat wordt omringd door de oude binnengracht en is bereikbaar via een gemetselde brug met ijzeren balustraden. Voor de brug bevindt zich een recent ijzeren hek. Achter de brug bevindt zich voor het hoofdhuis een plantsoen met twee gebogen grindpaden. Tussen de paden is een verdiept ovaalvormig perk aangelegd, omringd door een gemetselde rand.

Het hoofdhuis heeft een rechthoekige plattegrond en telt twee bouwlagen onder een afgeplat schilddak met steil aflopende dakschilden en gesmoorde, verbeterde Hollandse pannen. Binnen de dakschilden bevinden zich aangekapte dakkapellen, voorzien van een lichtgebogen spiegelboogvormige afdekking middels een geprofileerde daklijst. De dakkapellen zijn voorzien van twee 9-ruits draairamen en een zinken dekking. Op vier hoeken is het dakschild voorzien van een gemetselde schoorsteen met uitgekraagde hardstenen afdekplaat. De bakstenen gevels zijn gemetseld in kruisverband en worden afgesloten door een omlopende kroonlijst,

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

voorzien van een omlopende houten bakgoot. De vensters worden afgesloten door anderhalfsteens strekken (tenzij anders vermeld) en hebben aan de onderzijde hardstenen lekdorpels. De kozijnen zijn aan beide zijden voorzien van persiennes, met uitzondering van die van het souterrain. Het hoofdhuis wordt voorafgegaan door een bordes met een bestrating van stoeptegels, dat wordt omringd door een gemetselde muur. De muur heeft op beide hoeken gemetselde kolommen en wordt aan de bovenzijde afgesloten door hardstenen afdekplaten. Voor deze muur bevindt zich in het midden een gemetselde dubbele bordestrap, waarvan de gemetselde boogvormige muur thans geheel is begroeid met klimop. Aan beide zijden van het bordes bevindt zich een kleine gemetselde trap van zes treden naar het lager gelegen niveau van het souterrain. De trap aan beide zijden voorzien van een gemetselde keermuur, afgesloten door een halfsteens rollaag met daaronder een gemetselde bloktand.

De symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL is tussen twee hoekpilasters voorzien van een middenrisaliet, waarvan het centrum is voorzien van een rijk gedecoreerde wit gepleisterde ingangspartij. Tussen twee pilasters op hardstenen basementen met composiet kapitelen bevinden zich twee 10-ruits draaideuren. Boven het segmentboogvormige kalf bevindt zich een meerruits bovenlicht. De ingangspartij wordt afgesloten door een lichtgebogen geprofileerde kroonlijst. Boven de kroonlijst bevindt zich in de gedecoreerde omlijsting een venster met twee 6-ruits draairamen en 4-ruits bovenlichten. Boven genoemd venster bevindt zich een rijk uitgevoerde kuif. De kuif is in het centrum voorzien van een wijzerplaat. Links en rechts van het portaal op de begane grond bevinden zich twee kozijnen met 12-ruits schuiframen, voorzien van 6-ruits bovenlichten. Op de verdieping wordt het lijstwerk geflankeerd door twee 9-ruits schuiframen met 6-ruits bovenlichten. Het risaliet wordt aan de bovenzijde afgesloten door een schouderboogvormige geprofileerde kroonlijst, welke door het voorste dakschild steekt. Links en rechts van het risaliet heeft de gevel op de begane grond twee deurkozijnen met gekoppelde 10-ruits draaideuren, voorzien van 4-ruits bovenlichten. Op de verdieping zijn de vensters aan beide zijden voorzien van gekoppelde 3-ruits draairamen met twee 4-ruits bovenlichten.

De LINKER ZIJGEVEL heeft ter hoogte van het souterrain aan de rechter- en linker buitenzijde van de gevel een dwarsgeplaatst rechthoekig venster met gemetselde lekdorpel, voorzien van tweedelige kozijnen, met gekoppelde 4-ruits ramen. Tussen deze vensters heeft de gevel twee deurkozijnen op hardstenen neuten en dorpel, voorzien van een dubbele houten paneeldeur met twee glaspanelen en decoratieve ijzeren roosters. De bovenzijde van vensters en deurkozijnen wordt afgesloten door een doorlopende halfsteens rollaag. Boven de rollaag heeft de gevel naast elkaar vier kozijnen met gekoppelde 8-ruits draairamen, voorzien van twee 4-ruits bovenlichten. Op de verdieping is de gevel voorzien van vier kozijnen met gekoppelde 6-ruits draairamen met 4-ruits bovenlichten. Boven de kroonlijst heeft het dakschild twee aangekapte dakkapellen. De RECHTER ZIJGEVEL heeft ter hoogte van het souterrain vier tweedelige dwarsgeplaatste kozijnen voorzien van twee 4-ruits klapramen. Deze worden afgesloten door een doorlopende halfsteens rollaag. Op de begane grond heeft de gevel vier kozijnen met gekoppelde 8-ruits draairamen, voorzien van 4-ruits bovenlichten. De verdieping van de gevel is voorzien van vier gekoppelde 6-ruits draairamen met 4-ruits bovenlichten. Boven de kroonlijst heeft het dakschild twee aangekapte dakkapellen. Over het gehele linker deel van de gevel loopt thans een moderne brandtrap.

De ACHTERGEVEL heeft eveneens een middenrisaliet. Ter hoogte van het souterrain heeft het risaliet een teruggelegen portiek, voorzien van een deurkozijn op hardstenen dorpel en neuten. Hierin bevindt zich een meerruits paneeldeur. Rechts in de portiek is een enkele houten deur aangebracht. Links van de portiek heeft de gevel twee dwarsgeplaatste kozijnen, voorzien van 6-ruits draairamen. Op de begane grond en verdieping is de gevel van het risaliet voorzien van telkens drie 6-ruits schuiframen met 6-ruits bovenlichten. Rechts van de portiek naast het risaliet heeft de gevel een tweedelig kozijn, met gekoppelde 4-ruits draairamen. De bovenzijde van de kozijnen en van het portiek van het souterrain worden afgesloten door een over de gehele gevel doorlopende halfsteens rollaag. Op de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

begane grond heeft de gevel gekoppelde 12-ruits draairamen met 4-ruits bovenlichten. Op de verdieping bevinden zich twee gekoppelde 6-ruits draairamen met 4-ruits bovenlichten. Links van het risaliet heeft de gevel op de begane grond een deurkozijn op hardstenen neuten en dorpel, voorzien van twee gekoppelde 6-ruits paneeldeuren met 6-ruits bovenlichten (oorspronkelijke achteruitgang). Op de verdieping heeft de gevel twee gekoppelde 6-ruits draairamen met 4-ruits bovenlichten.

Het INTERIEUR van het hoofdhuis is qua indeling en interieurelementen gaaf bewaard gebleven. Het interieur heeft een centrale hal met oorspronkelijke lambrizing en monumentale trap. De hal wordt geflankeerd door zeer rijk uitgevoerde woonvertrekken en een eetkamer. In het souterrain bevindt zich de keuken met oorspronkelijk aanrecht en tegelvloer. Op de verdieping bevinden zich eveneens rijk uitgevoerde vertrekken. Het pand bevat waardevolle interieurelementen zoals onder andere oorspronkelijk houten parketvloeren, stucplafonds in Lodewijk XIV-stijl, drie fraaie monumentale schouwen en schoorsteenmantels in Lodewijk XV-stijl. De mantels boven de schouwen zijn voorzien van geschilderde schoorsteenstukken en een gobelin. Waarschijnlijk zijn de schouwen van elders afkomstig.

Waardering

HOOFDGEBOUW van de historische buitenplaats Dorth in Nieuw-Historiserende-stijl gebouwd in 1930.

- van architectuurhistorische waarde als gaaf bewaard voorbeeld van een landhuis in Nieuw-Historiserende-stijl met Lodewijk XIV-elementen (eerste kwart achttiende eeuw), welke onder andere wordt gekenmerkt door strenge symmetrie, omlijste ingangspartijen, ramen met roedenverdeling en zorgvuldig gedetailleerd metselwerk.. Het pand heeft hoogwaardige esthetische kwaliteiten zoals onder andere tot uitdrukking komen in de gave verhoudingen en in het materiaalgebruik binnen gevels, lijsten en kozijnen en de rijk uitgevoerde ingangspartij.

- van stedenbouwkundige waarde door de situering van het object ten opzichte van de andere gebouwen en van de omgeving. Het object heet als zodanig ook een ensemblewaarde met de dienstwoningen, de toegangsbrug en de tuinaanleg.

- van cultuurhistorische waarde als onderdeel van een buitenplaats met een zeer oude en rijke historie. Het landgoed Dorth is voor de ontwikkeling van de omgeving van eminente waarde.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument